

ที่ ยธ ๐๗๐๘.๖/๑๑๒๓๘

กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม
๒๒๒ ถนนนนทบุรี ๑ ตำบลสวนใหญ่
อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
๑๑๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง การเผยแพร่แบบคัดกรองและส่งต่อผู้ป่วยที่ใช้ยาและสารเสพติดเพื่อรับการบำบัดรักษา กระทรวงสาธารณสุข (บคก. กสธ.) V.๒

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แนวทางการใช้แบบคัดกรองและส่งต่อผู้ป่วยที่ใช้ยาและสารเสพติดเพื่อรับการบำบัดรักษา กระทรวงสาธารณสุข (บคก. กสธ.) V.๒ จำนวน ๑ ฉบับ

๒. แบบสรุปผลการใช้แบบคัดกรองฯ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่กรมราชทัณฑ์ ได้อนุมัติให้ กองบริการทางการแพทย์ จัดพิมพ์แบบคัดกรองและส่งต่อผู้ป่วยที่ใช้ยาและสารเสพติดเพื่อรับการบำบัดรักษา กระทรวงสาธารณสุข (บคก. กสธ.) V.๒ ที่ใช้ในการคัดกรองและจำแนกผู้ต้องขังเข้าใหม่ที่มีประวัติการใช้ยาและสารเสพติดเป็น ๓ กลุ่ม คือ ผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติด เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินงานด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยยาเสพติดให้เป็นไปตามมาตรฐานของประเทศที่ได้กำหนดไว้ นั้น

ในการนี้ กรมราชทัณฑ์ ขอให้เรือนจำ/ทัณฑสถานมารับแบบคัดกรองฯ ที่**ศูนย์สุขภาพจิต กองบริการทางการแพทย์** เพื่อนำไปใช้คัดกรองผู้ต้องขังเข้าใหม่ที่มีประวัติการใช้สารเสพติด โดยได้แนบแนวทางการใช้แบบคัดกรองฯ มาพร้อมนี้ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) ทั้งนี้ ขอให้เรือนจำ/ทัณฑสถานสรุปผลการใช้แบบคัดกรองฯ พร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นหรือปัญหาอุปสรรคในการใช้แบบคัดกรองฯ ตามแบบสรุปผลการใช้แบบคัดกรองฯ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) และส่งกลับมายัง **ศูนย์สุขภาพจิต กองบริการทางการแพทย์ กรมราชทัณฑ์ เลขที่ ๒๒๒ ถ.นนทบุรี๑ ต.สวนใหญ่ อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐ หรือ โทรสาร หมายเลข ๐ ๒๙๖๗ ๓๓๕๐ ภายในวันศุกร์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐**

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเรืองศักดิ์ สุวารี)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมราชทัณฑ์

กองบริการทางการแพทย์
โทร. ๐ ๒๙๖๗ ๓๙๗๗
โทรสาร ๐ ๒๙๖๗ ๓๓๕๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

แนวทางการใช้แบบคัดกรองและส่งต่อผู้ป่วยที่ใช้ยาและสารเสพติด เพื่อรับการบำบัดรักษา กระทรวงสาธารณสุข (บคก. กสธ.) V.๒

แบบคัดกรองและส่งต่อผู้ป่วยที่ใช้ยาและสารเสพติดเพื่อรับการบำบัดรักษา กระทรวงสาธารณสุข (บคก. กสธ.) V.๒ ใช้สำหรับผู้ต้องขังเข้าใหม่ที่มีประวัติใช้สารเสพติด โดยในแบบคัดกรองฯ ประกอบไปด้วยสองส่วน ได้แก่ ส่วนกรอกประวัติส่วนตัว และส่วนข้อคำถาม

<u>ส่วนที่ ๑</u>

ผู้สัมภาษณ์สามารถสอบถามประวัติเช่นเดียวกับการซักถามประวัติทั่วไป โดยอาจนำข้อมูลจาก รท. ๑๐๑ ของผู้ต้องขังมาใช้เพื่อตรวจสอบข้อมูลให้ตรงกัน

สอบถามประวัติอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถบันทึกเพิ่มเติมไว้ได้ในแบบคัดกรอง ดังนี้

๑. สอบถามประวัติการใช้สารเสพติด ได้แก่ อายุที่เริ่มใช้สารเสพติด ชนิดของสารเสพติดที่ใช้ ปริมาณของสารเสพติดที่ใช้ในแต่ละครั้ง ความถี่ในการใช้สารเสพติด

๒. ประวัติการกระทำผิดทุกคดี โดยรวมถึงประวัติการกระทำผิดในขณะเป็นเยาวชน

สอบถามประวัติการใช้สารเสพติดในช่วงระยะเวลา ๓ เดือน ก่อนที่จะรับตัวเข้ามาในเรือนจำ ให้ผู้ต้องขังระบุสารเสพติดทุกชนิดที่ใช้ จากนั้นให้เลือกสารเสพติดที่ใช้มากที่สุดเพียงชนิดเดียวในการตอบแบบคัดกรองฯ

<u>ส่วนที่ ๒</u>

ข้อ ๑. ความถี่ในการใช้สารเสพติด โดยให้ระบุจำนวนครั้งให้ชัดเจน

ข้อ ๒. ความต้องการในการใช้สารเสพติดจนถึงขนาดทนไม่ได้ หมายถึง มีความรู้สึกอยากใช้สารเสพติด จนต้องพยายามไปหามาเสพ

ข้อ ๓. ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้สารเสพติด ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพร่างกาย ความสัมพันธ์ การงาน การเงิน สังคม กฎหมาย ฯลฯ เช่น การทะเลาะเบาะแว้งกับบุคคลในครอบครัว ปัญหาการเจ็บป่วย หรือ มีความขัดข้องทางการเงิน เป็นต้น ทั้งนี้ หากผู้ต้องขังก่อคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือการใช้สารเสพติดเป็นเหตุให้ก่อคดี (เช่น มีอาการมึนเมาจากการใช้สารเสพติดจึงไปทำร้ายผู้อื่น หรือต้องการนำเงินไปซื้อสารเสพติดจึงไปลักทรัพย์ เป็นต้น) ให้นับเป็น ๑ ครั้ง/๑ คดี โดยรวมถึงการกระทำผิดที่ทำในขณะเป็นเยาวชนด้วย

ข้อ ๔. พฤติกรรมการใช้สารเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น ขาดงาน หรือทำให้บกพร่องต่อหน้าที่ความรับผิดชอบที่ต้องทำ

ข้อ ๕. บุคคลที่เคยว่ากล่าวตักเตือนเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สารเสพติด เช่น พ่อแม่เคยว่ากล่าวตักเตือน เป็นต้น

ข้อ ๖. ความพยายามในการเลิกใช้สารเสพติด เช่น เคยพยายามเลิกใช้สารเสพติดไปได้ ๑ เดือน แล้วกลับมาใช้เสพติดใหม่ เป็นต้น หากตอบว่าไม่เคยพยายาม/ไม่เคยคิดจะเลิกใช้สารเสพติดเลย ให้ได้ ๖ คะแนน

เมื่อถามคำถามครบ ๖ ข้อ ให้นำคะแนนของทุกข้อมารวมกัน จากนั้นแบ่งกลุ่มผู้ต้องขังตามคะแนนรวมที่ได้ ดังนี้

คะแนนรวม = ๒ – ๓ คะแนน	อนุมานว่าเป็น ผู้ใช้
คะแนนรวม = ๔ – ๒๖ คะแนน	อนุมานว่าเป็น ผู้เสพ
คะแนนรวม = ๒๗ คะแนน ขึ้นไป	อนุมานว่าเป็น ผู้ติด

เมื่อรวมคะแนนและแบ่งกลุ่มเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ให้ถามคำถามเกี่ยวกับ**<u>การใช้สารเสพติดชนิดฉีดและกรอกข้อมูลบริเวณท้ายหน้าแรก</u>**ด้วย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

แบบสรุปผล

การใช้แบบคัดกรองและส่งต่อผู้ป่วยที่ใช้ยาและสารเสพติดเพื่อรับการบำบัดรักษา กระทรวงสาธารณสุข

(บคก. กสธ.) V.๒

****

เรือนจำ/ทัณฑสถาน .....

จำนวนผู้ต้องขังเข้าใหม่ที่ได้รับคัดกรองทั้งหมด ..... คน

ผลที่ได้ ผู้ใช้ ..... คน ผู้เสพ ..... คน ผู้ติด ..... คน

ข้อเสนอแนะ/ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... เจ้าหน้าที่ผู้สรุปผล

(.....)

ตำแหน่ง.....

โทรศัพท์ติดต่อ .....

หมายเหตุ กรุณาส่งแบบสรุปผลฯ ภายใน**วันศุกร์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐** มายัง **ศูนย์สุขภาพจิต กองบริการทางการแพทย์ กรมราชทัณฑ์ เลขที่ ๒๒๒ ถ.นนทบุรี๑ ต.สวนใหญ่ อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐** หรือ **โทรสารหมายเลข ๐๒ ๙๖๗ ๓๓๕๐** และสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ทางโทรศัพท์ หมายเลข ๐๒ ๙๖๗ ๓๙๗๗ (นางสาวมณฑิรา อินทรียงค์)

แบบคัดกรองและส่งต่อผู้ป่วยที่ใช้ยาและสารเสพติดเพื่อรับการบำบัดรักษา กระทรวงสาธารณสุข (บคก.กสธ.) V.2

ชื่อ-สกุล..... อายุ ☐☐ ปี เลขประจำตัวประชาชน ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่.....ซอย/ถนน.....หมู่บ้าน/ชุมชน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

ภูมิลำเนาเดิม (จังหวัด) .....อาชีพ.....

ยาและสารเสพติดหลักที่ใช้<u>ใน 3 เดือนที่ผ่านมา</u> (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) วันที่คัดกรอง..... สถานที่คัดกรอง.....

☐ยาบ้า ☐ไอซ์ ☐ยาอี ☐กัญชา ☐กระท่อม ☐สารระเหย ☐เฮโรอีน ☐ฝิ่น ☐อื่นๆ (ระบุ).....

ยาและสารเสพติดหลักที่ใช้และคัดกรองครั้งนี้ คือ..... ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา	**ไม่เคย**	**เพียง 1–2 ครั้ง**	**เดือนละ 1–3 ครั้ง**	**สัปดาห์ละ 1–4 ครั้ง**	**เกือบทุกวัน (สัปดาห์ละ 5–7 วัน)**
1. คุณใช้.....บ่อยเพียงใด	0	2	3	4	6
2. คุณมีความต้องการ หรือมีความรู้สึกอยากใช้.....จนทนไม่ได้บ่อยเพียงใด	0	3	4	5	6
3. การใช้.....ทำให้คุณเกิดปัญหาสุขภาพ ครอบครัว สังคมกฎหมาย หรือการเงินบ่อยเพียงใด	0	4	5	6	7
4. การใช้..... ทำให้คุณไม่สามารถรับผิดชอบหรือ ทำกิจกรรมที่คุณเคยทำตามปกติได้บ่อยเพียงใด	0	5	6	7	8

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา	**ไม่เคย**	**เคยแต่ก่อน 3 เดือนที่ผ่านมา**	**เคยในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา**
5. ญาติ เพื่อน หรือคนที่รู้จักเคยว่ากล่าวตักเตือน วิพากษ์วิจารณ์ จับผิด หรือแสดงท่าทีสงสัยว่าคุณเกี่ยวข้องกับการใช้.....หรือไม่	0	3	6
6. คุณเคยลด หรือหยุดใช้.....แต่ไม่ประสบผลสำเร็จหรือไม่	0	3	6
รวมคะแนน		.....	

ระดับคะแนน	**ระดับผลกระทบจากการใช้**	**คัดกรองโรคร่วมหรือโรคอื่น ๆ ที่สำคัญ**
2-3	ต่ำ*	• การคัดกรองโรคที่ต้องรับยาต่อเนื่อง เช่น ลมชัก เบาหวาน หัวใจ ความดัน • การคัดกรองโรคติดต่อในระยะติดต่อ เช่น วัณโรค สุกใส งูสวัด • การคัดกรองการเจ็บป่วยทางจิตใจ -โรคซึมเศร้า (2Q, 9Q) -ความเสี่ยงการฆ่าตัวตาย (8Q) -โรคจิต (แบบคัดกรองโรคจิต) • การคัดกรองความเสี่ยงการเกิดภาวะถอนพิษยารุนแรง -ใช้ยาเสพติดประเภทเฮโรอีนในช่วงสามเดือนที่ผ่านมา -ดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำในช่วงสามเดือนที่ผ่านมา -ใช้ยานอนหลับเป็นประจำในช่วงสามเดือนที่ผ่านมา
4-26	ปานกลาง**	
27^{+}	สูง***	
คุณเคยใช้สารเสพติดชนิดฉีดหรือไม่ ☐ ไม่เคย ☐ เคย		**ข้อแนะนำ**
ถ้า**เคย**, ภายใน 3 เดือนที่ผ่านมา คุณใช้บ่อยเพียงใด ☐ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ หรือน้อยกว่า 3 วันติดต่อกัน ☐ มากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ หรือมากกว่า 3 วันติดต่อกัน		• ให้การบำบัดแบบสั้น (Brief Intervention) • ให้บริการลดอันตรายจากการใช้ยา 10 ชุดบริการ • ประเมินเพิ่มเติม วางแผนและ ให้การบำบัดรักษาแบบเข้มข้นรายบุคคล

หมายเหตุ *อนุมานว่าเป็นผู้ใช้ **อนุมานว่าเป็นผู้เสพ ***อนุมานว่าเป็นผู้ติด

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

สิ่งที่ควรคำนึงถึงก่อนการทำการคัดกรอง

เพื่อให้ผู้ใช้ยาและสารเสพติดเกิดความไว้วางใจและได้คำตอบที่เป็นจริง ผู้ทำการคัดกรองควรปฏิบัติดังนี้

- สร้างสัมพันธภาพกับผู้ถูกสัมภาษณ์ก่อน โดยการชวนพูดคุยเรื่องทั่ว ๆ ไป สั้นๆ แสดงท่าทีที่จริงใจ เป็นมิตร
- มีทัศนคติเชิงบวกกับผู้ใช้ยาและสารเสพติด ไม่ตัดสินถูกผิดในคำตอบที่ไม่เห็นด้วย
- แสดงท่าทีให้เห็นว่ากำลังตั้งใจฟังในสิ่งที่เขาพูด
- ไวต่ออารมณ์ ความรู้สึกของผู้ถูกสัมภาษณ์และแสดงความเห็นอก เห็นใจ
- แจ้งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบว่าข้อมูลที่ให้นี้ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ถูกสัมภาษณ์ และจะเก็บรักษาเป็นความลับ

แนวทางการช่วยเหลือในกลุ่มต่าง ๆ

กลุ่มผู้ป่วย	แนวทางการช่วยเหลือ
ผู้ใช้	• การให้ความรู้และส่งเสริมสุขภาพ (Health Education & Promotion) • การให้คำแนะนำแบบสั้น (Brief Advice : BA) และหรือ การบำบัดแบบสั้น (Brief Intervention : BI) จำนวน 1 - 2 ครั้ง เป็นเวลา 2 สัปดาห์ • การช่วยเหลือของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน • การบำบัดโรคร่วมทางจิตเวช (ถ้ามี) หมายเหตุ : กลุ่มผู้ใช้ไม่ต้องบันทึกข้อมูลในระบบข้อมูล บสต.
ผู้เสพ	• ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม 9 วัน/วัดเป็นศูนย์สงเคราะห์/มัสยิดเป็นศูนย์สงเคราะห์ (1 เดือน) • การบำบัดแบบเสริมสร้างแรงจูงใจ (Motivational Interviewing :MI) (Motivational Enchantment Therapy :MET) 1 – 2 เดือน • การบำบัดความคิดและพฤติกรรม (Cognitive Behavioral Therapy : CBT) 1-2 เดือน • จิตสังคมบำบัด ได้แก่ Modified MATRIX, จิตสังคมบำบัดในโรงเรียน, จิตสังคมบำบัดในรพ.สต., คลินิกใกล้ใจในชุมชน (1-2 เดือน) • ± การรักษาด้วยยา (Medication) • การรักษาโรคร่วมทางจิตเวช (ถ้ามี)
ผู้ติด	• การบำบัดแบบผู้ป่วยนอก จิตสังคมบำบัด เช่น Modified Matrix, MATRIX Program (4 เดือน), การบำบัดความคิดและพฤติกรรม (CBT) 2-4 เดือน, การบำบัดแบบเสริมสร้างแรงจูงใจ (MET) 2-4 เดือน, ครอบครัวบำบัด 2-4 เดือน, จิตบำบัดแนวซาเทียร์ (Satir Model) 2-4 เดือน • การบำบัดแบบผู้ป่วยใน ได้แก่ การบำบัดฟื้นฟูรูปแบบชุมชนบำบัด (Therapeutic Community : TC), การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพแบบเข้มข้นทางสายใหม่ (FAST Model) 4 เดือน -1 ปี • ± การรักษาด้วยยา (Medication) • การรักษาโรคร่วมทางจิตเวช (ถ้ามี)

แนวปฏิบัติการให้บริการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด (Harm Reduction) สำหรับผู้ใช้หรือเคยใช้ยาเสพติดชนิดฉีด (10 ชุดบริการ)

-การให้ความรู้และการฝึกทักษะการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและยาเสพติด
-การบำบัดรักษายาเสพติดโดยใช้สารทดแทนระยะยาว (MMT)
-การให้บริการรักษาด้านจิตเวชและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับยาเสพติด
-การให้คำปรึกษาและตรวจการติดเชื้อเอชไอวีโดยสมัครใจ
-การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ และการป้องกันการเสพติดซ้ำ
-การตรวจและรักษาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
-การป้องกัน วินิจฉัยและรักษาวัณโรค
-การแจกถุงยางอนามัย
-การสนับสนุนให้ใช้เข็มและอุปกรณ์ฉีดที่สะอาด
-กิจกรรมกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน